

KĨ THUẬT TRỒNG XOÀI

1. Thời vụ trồng xoài

Thời vụ tốt nhất khi trồng xoài là vào tháng 2 – 3 và tháng 8 – 10. Đất trồng xoài phải thoả mãn các yếu tố độ dày tầng canh tác ít nhất 1 m tính từ mặt đất trồng, có cơ cấu thịt pha cát hay thịt nhẹ với tỷ lệ sét không quá 50%, tơi xốp, mực nước ngầm thấp hơn 80 cm. Độ pH KCl đất từ 5,5 – 7,2.

Hình 1. Hình ảnh cây xoài Thái

2. Kĩ thuật trồng xoài

2.1. Kĩ thuật trồng

Nếu thời gian chuẩn bị đất đến khi trồng kéo dài thì chúng ta nên xử lý hố trước khi tiến hành trồng.

- Trước khi trồng nên bón lót cho mỗi hố:
  - + 0,5 - 1kg vôi;
  - + 100 - 200g phân NPK (16:16:8 hoặc 20:20:15);
  - + 10 – 20 kg phân chuồng hoai;
  - + 10 - 20g thuốc sát trùng Regent.
- Trộn đều phân để cho vào hố

Việc đào hố và bón lót đã tiến hành xong trước khi trồng khoảng 2- 4 tuần, mô đất vẫn còn cao hơn so với mặt đất 10 cm, nên trước khi trồng cần phải đảo phân trong hố cho đều. Có thể dùng các vật liệu đơn giản như dao, lạng, cuốc ... để đảo phân. Nên đảo từ trên xuống dưới, từ ngoài vào trong giữa hố. Tạo điểm để đặt cây trong hố: Tùy theo cỡ bầu cây mà chúng ta sẽ

đào hố có kích thước phù hợp. Đào 1 lỗ giữa mô đất có độ sâu 20 cm, đường kính vừa với bầu cây con, tốt nhất lớn hơn bầu cây con một chút.

Trước khi đặt cây xuống cần phải kiểm tra xem cây con có đạt tiêu chuẩn hay không, nếu đạt mới đặt cây xuống hố:

- Thân và cổ rễ phải thẳng và vững chắc. Vỏ không bị thương tổn. Vết ghép tiếp hợp tốt. Bộ rễ phát triển tốt, có nhiều rễ tơ. Rễ cọc không cong vẹo.

- Có từ 3 cành cấp 1 trở lên. Số lá trên thân chính phải có từ 1/3 chiều cao của cành giống đến đỉnh chồi. Các lá ngọn đã trưởng thành, xanh tốt và có hình dạng, kích thước đặc trưng của giống.

- Chiều cao cây giống (từ mặt giá thể bầu ươm đến đỉnh chồi) từ 80 cm trở lên. Đường kính của cây giống (đo phía trên vết ghép khoảng 2 cm) từ 0,8 cm trở lên.

Đặt cây vào hố

- Dùng dao rạch một đường trên bao bầu cây (bao nilon) từ miệng bầu xuống đáy bầu trước khi đặt cây.

- Đặt bầu cây vào giữa hố, chỗ lỗ mới khoét sao cho bầu cây cao hơn miệng hố 2 – 3 cm.

Sau khi đặt cây vào hố, cho đất và phân hữu cơ đã trộn sẵn đến quá nửa hố, nén chặt kết hợp tưới nước để cho cây đứng vững, đủ ẩm. Tiếp tục lấp đất cho đến khi đất phủ toàn bộ mô, phủ lên miệng bầu cây 2 – 3 cm và nén chặt, phủ đất ở bên ngoài thấp hơn miệng bầu cây một chút để khi tưới nước không đọng lại trong bầu cây gây thối rễ.

Lưu ý: Không nên đợi lấp đất đầy hố rồi mới nén chặt và tưới một lượt, nước sẽ không ngấm đều khắp bầu cây, đất chung quanh cây không được dễ chặt, cây dễ bị nghiêng ngã.

2.2. Cắm cọc giữ cho cây đứng vững

- Chuẩn bị cọc: Thông thường ta nên dùng các vật liệu tre, nứa, gỗ để làm cọc có đường kính 1,5 – 2,0 cm, dài 1,0 – 1,2m. Tùy theo kích thước của cây giống, điều kiện thời tiết khí hậu của vùng mà có thể chuẩn bị số lượng và kích thước cọc cho thích hợp. Số cọc chuẩn bị ít nhất là bằng số lượng cây trồng và nhiều nhất là gấp 3 lần số lượng cây cần trồng. Ở vùng hay có gió mạnh, về vụ mưa, cây giống to cao thì nên sử dụng 3 cọc cho 1 cây.

- Dây buộc: Dùng các loại dây mềm như nylon, lạt tre...

- Đóng cọc và cố định cây: Cọc được vót nhọn, đóng chắc chắn theo thể chân kiềng, tạo góc 45 – 50 độ so với thân cây. Điểm tiếp xúc của thân cây với cọc ở trạng thái tự nhiên để khi cố định cây vào cọc không làm ảnh hưởng xấu đến tư thế cây và bộ rễ. Dùng dây cột chặt vừa phải cọc với thân cây không gây tổn thương lớp vỏ thân chỗ tiếp xúc. Thông thường ta buộc cọc chống cây khoảng 2/3 chiều cao thân cây là vừa.

2.3. Tưới nước giữ ẩm cho cây sau trồng

Sau khi trồng phải tưới nước ngay để cây chóng hồi phục. Dùng thùng tưới để tưới nhẹ nhàng quanh gốc. Lượng nước tưới vừa đủ ẩm, không được tưới nước bằng ống nước có dòng nước xối mạnh làm rửa trôi, tróc gốc, đất bị văng, cây khó ra rễ. Tưới thường xuyên mỗi ngày (trừ những ngày mưa dầm) từ gốc đến ngọn để đảm bảo cây được xanh tốt.

2.4. Che nắng cho cây sau trồng

* Tác dụng:

- Giảm cường độ ánh sáng trực tiếp, tránh lá và cành non bị cháy nắng.
- Cản gió để tránh lá bị tổn thương cơ giới.
- Giảm sự thay đổi đột ngột ẩm độ không khí và đất chung quanh cây.

* Vật liệu dùng che nắng: Là các vật liệu sẵn có ở địa phương như tranh, lá chuối, cây ngô, bao xác rắn, lưới cước ...

* Cách che nắng: Dùng vật liệu che nắng tạo thành mái che, sao cho che khoảng 50% ánh sáng mặt trời trực tiếp và mái che cao hơn ngọn xoài, xoài để không ảnh hưởng đến sự phát triển của ngọn cây. Cây không được che bóng sẽ dễ bị cháy lá, cháy thân cục bộ, chùn ngọn, chậm lớn, dễ bị sâu bệnh tấn công, cây phân cành sớm, lá rụng sớm.

Hình 2. Che nắng cho cây sau trồng

2.5. Phủ (tủ) gốc cho cây mới trồng

Tủ gốc để giữ ẩm độ đất ổn định, duy trì sự hoạt động hữu hiệu của tầng rễ sát mặt đất, giảm số lần tưới, tránh cỏ mọc và chống xói mòn. Khi lớp phủ hoại mục sẽ trở thành nguồn dinh dưỡng cho cây và cải tạo đất theo hướng có lợi. Tuy nhiên, cần lưu ý là lớp phủ hữu cơ này cũng là môi trường tốt cho mối phát triển và các loại côn trùng có hại ẩn nấp. Do đó, cần theo dõi thường xuyên để có biện pháp phòng trừ khi cần thiết.

- Vật liệu tủ: Cỏ, rơm rạ khô, lá cây khô ...

- Cách tủ: Tủ quanh gốc cây một lớp dày khoảng 5-10 cm và cách xa gốc khoảng 10 - 20cm trong mùa khô để giảm sự bốc thoát hơi nước. Ở những vùng khan hiếm nước, về mùa khô có thể dùng nilon để che phủ vùng đất quanh gốc cây sau khi tưới đủ nước.

3. Tưới nước cho cây xoài

Nước là yếu tố rất quan trọng đến sự sinh trưởng, phát triển của cây xoài và có ảnh hưởng nhiều đến sự phát sinh gây hại của dịch hại. Tưới nước hợp lý là sự thay đổi lượng nước thích hợp với từng giai đoạn sinh trưởng phát triển của cây xoài. Tưới nước hợp lý sẽ tạo điều kiện cho cây xoài sinh trưởng tốt, tăng sức chống chịu sâu bệnh, nâng cao năng suất và phẩm chất quả xoài. Cây xoài cần một lượng mưa phân bố đều từ 1.500 - 2.000 mm/năm. Cây xoài cần nhiều nước nên lượng mưa phải cao và đặc biệt phải phân bố đều trong năm, mùa khô không quá 3 tháng, nếu mùa khô kéo dài cần có sự hỗ trợ thêm của các biện pháp canh tác như tưới nước vào mùa khô, che tủ đất... nhìn chung lượng mưa 2000 mm/năm và phân bố đều trong năm và không mưa khi quả già, chín là thích hợp nhất. Bởi khi quả bước vào giai đoạn già, chín nếu mưa nhiều sẽ làm nhão cơm.

- Khi cây còn nhỏ, chưa ra hoa kết quả:
- + Cần tưới đủ ẩm cho cây.
- + Thiếu nước, cây có thể chết héo.
- + Thừa nước rễ không phát triển được, có thể bị thối và chết.

Vào giai đoạn này nhu cầu về ẩm độ của cây xoài là 65 - 80% độ ẩm tối đa. Ở giai đoạn mới trồng nếu tưới kịp thời và đầy đủ, cây con sẽ nhanh bén rễ, phát triển xanh tốt.

- Khi cây ra hoa, kết quả:
- + Yêu cầu về lượng nước tưới nhiều hơn giai đoạn còn nhỏ.

+ Trong một năm tùy theo thời kỳ phát triển, yêu cầu về ẩm độ cũng khác nhau: Trước khi ra hoa cây yêu cầu ẩm độ thấp. Khi đã đậu quả, đặc biệt khi quả lớn nhanh yêu cầu ẩm độ cao 70 – 90%. Nếu thiếu nước quả sẽ bị rụng và làm giảm sản lượng cũng như chất lượng quả.

Tuy vậy, cũng không yêu cầu ẩm độ tối đa vì sẽ ức chế hoạt động của rễ và quả cũng bị rụng do rễ không hút đủ dinh dưỡng nuôi cây và khi cây đang thiếu nước mà ta lại tưới nhiều nước làm cây bị sốc nước nên hoa, quả sẽ rụng. Khi quả sắp chín, yêu cầu về ẩm độ lại thấp (khoảng 50 – 60%). Nếu ẩm độ cao sẽ làm giảm chất lượng quả và quả chín muộn.

Mặc dù nước ta có khí hậu nhiệt đới gió mùa nóng và ẩm với lượng mưa từ 1500 - 2000 mm/năm nhưng lượng mưa này không được phân phối đều ở tất cả các tháng trong năm mà chủ yếu tập trung vào mùa mưa từ tháng 4 đến tháng 9, những tháng còn lại mưa rất ít thậm chí có thể không mưa vào đỉnh điểm mùa khô nên vẫn không đủ cung cấp ẩm độ theo nhu cầu của cây mà ta phải cung cấp thêm cho cây bằng việc tưới nước.

Như vậy, tưới nước là công việc không thể thiếu của người làm vườn và việc xác định khi nào tưới, tưới như thế nào, tưới bao nhiêu thì đủ là rất cần thiết:

- Dùng máy đo độ ẩm hoặc dùng tay kiểm tra độ ẩm đất trong từng giai đoạn sinh trưởng phát triển của cây xoài để xác định lượng nước tưới cũng như phương pháp tưới phù hợp.

- Hoặc quan sát tầng đất mặt và độ cương nước của cành lá, nhất là ở các bộ phận non. Để quan sát nhất là thời gian giữa trưa, khi cây thoát hơi nước nhiều nhất và nếu đất thiếu ẩm thì lá dễ héo. Nếu độ ẩm đất nhỏ hơn yêu cầu của cây thì phải tiến hành tưới nước. Ví dụ: Giai đoạn cây con mà độ ẩm đất là 50% thì phải tưới ngay để đưa độ ẩm lên 65 – 80%... Nhưng nếu giai đoạn chín mà độ ẩm đất là 80% thì phải tiêu nước ngay.

4. Quản lý cỏ dại

Phải dọn sạch cỏ dại vì cỏ dại có nhiều tác hại như:

- Làm giảm năng suất và phẩm chất của cây trồng: Cạnh tranh với cây trồng về dinh dưỡng, ánh sáng và nước;
- Là ký chủ của sâu bệnh;
- Làm tăng chi phí sản xuất: Tốn công làm cỏ, diệt cỏ bằng hóa chất... Tàn dư thực vật là cây trồng và những bộ phận của cây trồng của vụ trước còn sót lại cũng có tác hại:
- Là nơi trú ẩn của mầm mống sâu bệnh;
- Làm giảm độ thoáng khí của đất.

Biện pháp phòng cỏ dại trong vườn xoài:

- Nước: Vào mùa nắng ở những vùng thiếu nước thì nên hạn chế sự phát triển của cỏ để tránh sự cạnh tranh về nước. Vào mùa mưa nên khai thác thể mạnh của cỏ vì cỏ hút nước từ dưới đất lên bốc thoát qua lá ra khỏi mặt đất làm cho đất được thông thoáng hơn.

- Ánh sáng: Khi vườn cây còn nhỏ, chúng ta cần hạn chế cỏ mọc vượt lên hay dây leo che ánh sáng.

- Dinh dưỡng: Cỏ lấy dinh dưỡng từ đất hay phân bón nhưng khi ta cắt thân lá trả lại thì đã bù đắp lại chất hữu cơ. Nếu dùng cỏ trong việc chăn nuôi thì việc có lợi sẽ nhiều hơn là có hại. Mặc khác, bà con có thể tận dụng trồng những loại cỏ có lợi như kudzu, cỏ voi, cây trichanthera... vì các loại cỏ này vừa có hàm lượng đạm cao vừa chống được xói mòn, giữ ẩm tốt và có thể làm thức ăn cho chăn nuôi và thủy sản.

Loại cây đậu phộng trồng xen phát triển tốt, đã vừa che phủ đất, chống xói mòn và còn có tác dụng làm cho cỏ dại không mọc được.

Biện pháp trừ cỏ dại trong vườn xoài

Có nhiều cách dọn cỏ dại và tàn dư thực vật như: phương pháp vật lý:

- Những loại cỏ có kích thước lớn dễ ăn nông có thể nhổ bằng tay, các loại cỏ nhỏ mọc dày có thể dùng liềm cắt cỏ.
- Cỏ mọc nhiều cần làm bằng máy cắt cỏ.

Trừ cỏ dại bằng phương pháp hóa học: Cùng với ngành công nghiệp ngày càng tiến bộ và hiện đại hóa nông nghiệp, một số bà con đã dùng máy cắt cỏ trong việc quản lý cỏ vườn của mình. Tuy nhiên, biện pháp này cũng không cắt được các loại cỏ dây leo và không cắt sát gốc

được vì dễ chạm vào cây trồng và tốn công làm lại. Vì thế biện pháp hóa học vẫn được nhiều bà con áp dụng rất hiệu quả. Có hai dạng thuốc trừ cỏ: Tiếp xúc (Gramoxone 20SL) và lưu dẫn (Glyphosan 480DD).

Với vườn cây xoài tuổi nhỏ, khi phun thuốc bà con nên dùng một vật giống như cái quặng (phễu) trùm lên pít phun để không chế tia thuốc không khè xung quanh ảnh hưởng đến cây trồng. Nên phun thuốc lúc trời êm gió và chiều mát. Riêng những vườn cây 3 – 4 năm tuổi, thân đã hóa gỗ nên khi tiếp xúc với thuốc sẽ không bị ảnh hưởng. Thuốc Gramonone còn có thể phun vào gốc để diệt địa y, rong rêu bám trên gốc cây. Để tăng hiệu quả của thuốc khi pha thuốc bà con cần dùng nước sạch, không dùng nước vẩn đục.

5. Bón phân cho xoài

5.1. Xác định nhu cầu dinh dưỡng của cây xoài

Xoài là cây đòi hỏi nhiều chất dinh dưỡng và có phản ứng mẫn cảm đối với các nguyên tố dinh dưỡng. Bón phân cho xoài rất cần thiết để đạt năng suất cao và góp phần khắc phục hiện tượng cây ra quả cách năm.

Đạm có vai trò quan trọng với sinh trưởng, phát triển và năng suất của xoài. Đạm làm tăng số chồi, tăng số hoa và năng suất. Thiếu đạm quá trình sinh trưởng của cây bị đình trệ, lá nhỏ và chuyển vàng, chồi nảy ít, số hoa giảm, tỉ lệ đậu quả thấp, quả rụng nhiều, quả nhỏ, năng suất thấp. Hàm lượng đạm (N) trong lá thứ 5 (từ chồi trở xuống) cho phép chẩn đoán mức độ thừa thiếu. Hàm lượng đạm (N) trong lá từ 1 - 1,5% là đủ đạm, nếu hàm lượng đạm (N) trong lá nhỏ hơn 1% biểu hiện sự thiếu đạm.

Nhu cầu lân của xoài kinh doanh thấp hơn so với đạm và kali. Lân cần thiết cho sự phát triển của bộ rễ và mầm hoa. Bón lân làm tăng năng suất và phẩm chất. Thiếu lân lá chuyển màu xanh tối, đầu lá chuyển khô và chết đen, lá rụng sớm, tỷ lệ đậu trái giảm. Chẩn đoán dinh dưỡng lân qua hàm lượng lân (P) trong lá, nếu hàm lượng lân trong lá < 0,08% xoài có hiện tượng thiếu lân. Hàm lượng lân tối ưu từ 0,08 - 0,18%.

Kali cần thiết cho quá trình hấp thu và vận chuyển chất hữu cơ trong cây. Ngoài ra, Kali có vai trò đặc biệt quan trọng đối với cây xoài trong việc hạn chế

hình thành tầng rời ở hoa và quả làm giảm tỷ lệ hoa và quả rụng. Thiếu kali xuất hiện những đốm vàng rải rác dọc theo mép lá và chóp lá, những đốm này chuyển dần từ vàng sang nâu đen. Thiếu kali lá nhỏ và mỏng, trái non rụng nhiều, năng suất và chất lượng giảm. Nếu hàm lượng kali (K) trong lá thứ 5 < 0,3% biểu hiện của thiếu kali, hàm lượng tối ưu từ 0,3 – 0,8%.

5.2. Tính lượng phân bón

Bón cho cây thời kỳ KTCB: Năm thứ nhất mỗi cây bón 170 g Urea (73 g N) + 112 g Super Lân, 114 g KCl (68 g K₂O). Các năm sau bón tăng dần theo cách năm thứ 2 gấp đôi năm thứ nhất, năm thứ 3 gấp 3 v.v.. Như vậy đến năm thứ 10 bón mỗi cây 1,7 kg Urea + 1,12 kg Super Lân + 1,14 kg KCl.

Bón thời kỳ cho quả: Một số tác giả cho rằng sản lượng xoài đạt cao nhất nếu bón cho mỗi cây 1 kg N + 0,87 kg P₂O₅ + 1,66 kg K₂O

5.3. Bón phân cho xoài

* Bón phân giai đoạn kiến thiết cơ bản

- Khi cây còn nhỏ: Lượng phân bón cho một cây là: 300-500g phân NPK (16:16:8) +300g urê. Bón làm 2 lần vào đầu và cuối mùa mưa. Hoà phân vào nước tưới cho cây hoặc đào các hố nhỏ, khoảng 4-5 hố quanh gốc cây, hoặc xẻ rãnh vòng quanh gốc, cách gốc 0,5m. Bón phân vào hố hoặc rãnh rồi lấp kín đất. Phun phân bón lá **Planta Green Power (PGP)** sau khi bón phân bón thúc. Pha Phân với nước sạch 50g-64g cho bình 16L; 60g-80g cho bình 20L). Với diện tích lớn trung bình sử dụng 1kg pha với 250-330 lít nước, phun đều lên lá và cây vào buổi sáng sớm hoặc chiều muộn. Tránh phun trong điều kiện ánh sáng mặt trời trực tiếp. Dùng các dụng cụ phun sương để phun, phun ngay sau khi pha nếu để lắng cần khuấy lại trước khi sử dụng tiếp.

* Bón phân giai đoạn kinh doanh

- Cẩn xới gốc hoặc đào rãnh xung quanh theo tán của cây

- Khi cây đã trưởng thành: Lượng phân bón được tăng dần qua các năm trong phạm vi lượng phân nêu sau đây:

+ 2-5kg phân NPK(16:16:8)+1,5-3kg urê. Chia làm 2 lần để bón: trước khi xoài ra hoa và sau khi thu hoạch quả.

+ Bón phân bón lá PGP 4 lần vào các giai đoạn

Lần 1: Sau khi thu hoạch quả và tỉa cành tạo tán

Lần 2: Trước khi cây ra hoa (Thời kì ra giò hoa)

Lần 3: Phun khi quả mới hình thành (giai đoạn trứng cá)

Lần 4: Phun sau lần 3 khoảng 3 tuần đến 1 tháng

Những năm được mùa, xoài cho nhiều quả, cần bón nhiều phân hơn để năm sau vẫn giữ được năng suất của cây.

Hình 3. Bón phân cho xoài

Nếu thấy cây ra nhiều lá và lá bóng láng cần giảm bớt lượng phân đạm. Khi thấy xoài bị nứt thì có thể là do thừa kali hoặc thiếu canxi. Lúc này cần bón bổ sung phân bón lá PGP vừa giúp bổ sung canxi và các nguyên tố trung vi lượng khác vừa giúp cây hấp thụ tốt chất dinh dưỡng, đặc biệt là Kali cho giai đoạn nuôi quả. Xoài bị thiếu kali cho quả nhỏ, chát. Vì vậy, cần bón đủ K để quả xoài to và ngọt. Cần vệ sinh sau bón phân.

Phun phân bón lá PGP giúp cây xoài:

- Tăng độ Brix
- Cây khỏe mạnh, lá xanh, dày hơn
- Hạn chế sự rụng hoa, rụng quả giúp quả to, đều hơn, hạn chế tối đa tỷ lệ xoài cóc
- Cành lá lớn hơn, trái lớn hơn từ đó giúp tăng năng suất
- Có khả năng chống hạn hán, giảm nhu cầu sử dụng nước.

6. Tỉa cành, tạo tán

Khi cây bắt đầu trồng đến khi ra hoa quả, hoạt động chủ yếu là tạo bộ rễ, hình thành thân chính và bộ khung cành lá. Tuy nhiên, nếu để cây tự phát triển thì các cành không đều nhau, cành khỏe, cành yếu. Cành yếu bị che khuất nên không có quả, còn cành khỏe lại mang quá nhiều quả vừa bị kiệt sức, ảnh hưởng chất lượng vừa dễ bị gãy đặc biệt khi gió to.

Bên cạnh đó, theo thời gian một số bộ phận cành lá đã già che lấp các bộ phận cành lá non, hoặc những cành bị sâu bệnh, giảm hoặc không còn khả năng cho quả nữa nếu không được cắt tỉa thì sẽ ảnh hưởng đến năng suất của cây và chất lượng của quả.

Mục đích tạo hình, tỉa tán là làm cho bộ khung cây vững chắc, tạo ra nhiều cành, nhánh hữu hiệu, tạo không gian mở giúp cho cây phát triển tốt. Cắt tỉa bớt các cành vô hiệu, cành sâu bệnh sẽ tạo cho vườn cây thông thoáng, giúp nhà vườn dễ chăm sóc, thu hoạch, hạn chế được sâu bệnh hại. Thông qua tạo hình, tỉa tán chúng ta không chế được chiều cao, đường kính tán và mật độ phù hợp để giúp cây sinh trưởng, phát triển tốt.

Hình 4. Tỉa cành tạo tán

Hàng năm, nếu thiếu việc xén và tỉa cành, thì các thân, cành, tượt sẽ mọc đầy, làm cho lòng tán cây bị thiếu ánh sáng, các chồi cho trái không phát triển được. Do đó, sau vài năm trái chỉ cho ở phía trên và phía ngoài tán, nơi có ánh sáng, còn trong lòng tán thì không.

- Việc xén và tỉa cành nên thực hiện vào lúc sau khi thu hoạch trái và trước khi ta bón phân cho cây ăn xoài. Tỉa cành tạo tán sau thu hoạch là một giải pháp kỹ thuật không thể thiếu nếu muốn có năng suất và sản lượng vụ sau. Năng suất thực vật nói chung và cây ăn quả nói riêng được hình thành từ bộ lá để tiến hành quang hợp chuyển năng lượng mặt trời thành các vật chất hữu cơ.

Cây muốn có năng suất thì diện tích lá phải lớn và giảm thiểu được việc các lá che lẫn nhau, muốn vậy phải bằng mọi cách kích thích cây ra chồi, lá mới mà tạo cành tỉa tán là cách làm không thể thiếu, tuy nhiên với mỗi loại cây, tuổi xoài cây nên có các cách tỉa cành tạo tán phù hợp.

Ngoài ra, việc tỉa cành tạo tán còn tùy thuộc vào tuổi xoài cây, thông thường cứ 3 năm tỉa lại có 1 năm tỉa đầu để định hình lại tán làm sao cho tán phù hợp với sự phát triển bộ rễ, nếu cây trồng cách nhau 8 m thì chiều cao cây tối đa cũng không quá 8 m.

Việc tỉa cành, tạo tán còn phụ thuộc vào thời điểm sau thu hoạch, nếu cây thu hoạch vào mùa khô thì việc tỉa cành, tạo tán sẽ dễ hơn vì sau khi cắt tỉa chỉ cần chăm phân, tưới nước thì chồi và đọt non sẽ bật ra ngay; còn nếu thu hoạch trễ, vào mùa mưa thì lúc này nhiệt độ không khí và đất đã giảm nên việc đâm cành lá mới khó khăn hơn.

6.1. Định hình tán cây xoài

Những cây mang trái tận cùng cành như nhãn, xoài, chôm chôm... cần phải cắt ngắn cuống sau chùm quả mới thu hoạch, đồng thời tiến hành sửa tán. Với những cây ra quả ở nách lá như cây có múi (cam, bưởi, quýt...; trừ quýt hồng). Cần cắt hết cành nhỏ, cành bị che khuất, sâu bệnh, đồng thời cắt những cành vươn quá ra ngoài tán để kích thích ra chồi mới.

Với những cây có quả ở thân như dâu da, bòn bon, mít, xoài... thì chỉ cần cắt sửa một ít cành trong tán, một ít cành ngoài tán.

Kỹ thuật tạo hình, tỉa tán cụ thể trên cây ăn quả phụ thuộc vào 2 dạng cây sau đây: cây phân cành và cây không phân cành.

Hình 5. Định hình tán cây

- Với những cây không phân cành như dứa, chuối, đu đủ, dứa.. chỉ nên tỉa bớt chồi, giữ lại một số cây nhất định trong khóm để tạo điều kiện cho các cây phát triển, sinh trưởng tốt nhất, cho năng suất, chất lượng trái tốt nhất

- Với những cây phân cành như các cây họ cam quýt, nhãn, vải, xoài, chôm chôm, xoài, xoài, mận, mơ... cần áp dụng kỹ thuật tạo hình, tỉa tán để tạo ra bộ khung vững chắc, cân đối; hình dạng tán phù hợp với mật độ trồng. Các cây không mở như các cây họ cam quýt, vải, nhãn, xoài, mơ, mận... cần bấm ngọn ở 1 độ cao nhất định (chiều cao cây thường bằng đường kính của hệ thống rễ). Khi cây con được 4 – 5 tầng lá (cao 0,8 – 1m) thì bấm ngọn để cho cây ra cành cấp 1, tỉa bỏ chừa lại 3 chồi mọc về 3 hướng đều nhau. Khi chồi cấp 1 được 2 tầng đợt tiến hành bấm ngọn, tiếp tục như thế đến khi cây có đợt cấp 5. Việc bấm ngọn này giúp cho cây có tán tròn đều, thấp, tiện cho việc chăm sóc bông, trái sau này. Đối với cây xoài chúng ta cần tạo cho cây có bộ khung cân đối tức có số cành vừa phải, phân bố đều các hướng, tán cây thấp gọn sẽ thuận lợi cho việc chăm sóc và thu hoạch về sau.

6.2. Tỉa cành

* Xác định cành cần tỉa

- + Cành vượt mọc đứng, cành bên trong tán;
- + Cành ốm yếu, cành bị sâu bệnh;
- + Cành mọc quá gần mặt đất;
- + Cành mọc đan chéo nhau;
- + Cành già không còn khả năng cho quả
- + Cành ở ngoài tán...

Thời kỳ kiến thiết cơ bản: Tỉa bỏ các cành vượt mọc từ gốc ghép, chăm sóc, tạo hình để cho cây có 1 bộ khung vững chắc, cân đối, tán lớn. Bấm ngọn khi thân chính cao 70 – 80 cm cho cây ra các chồi bên. Cắt tỉa hết các chồi mọc yếu, chỉ giữ lại 2 – 3 chồi khỏe mạnh tạo với

thân chính 1 góc 45 độ, phân đều về các phía để làm cành cấp 1. Khi các cành cấp 1 dài 60 – 70 cm tiếp tục bấm ngọn để tạo cành cấp 2 và tiếp tục như vậy để tạo cành cấp 3. Cành cấp 3 không hạn chế về số lượng và độ dài nhưng phải chú ý tỉa bớt ở những nơi cành quá dày. Công việc này cần phải làm liên tục trong 3 năm đầu sau khi trồng.

Hình 6. Bấm ngọn để tạo cành thứ cấp   Hình 7. Cành thứ cấp tạo tán cho cây

Tạo hình, tỉa cành cho cây ở thời kỳ kinh doanh tức là thời kỳ cây đang cho quả bằng cách cắt bỏ các cành vượt trong tán, các cành đan chéo, các cành tăm, cành sâu bệnh, cành khô, những cành cho quả vụ trước, các cành vô hiệu...

Một số lưu ý:

- Thời gian cắt tỉa, tạo hình với giai đoạn kiến thiết cơ bản cần làm thường xuyên, liên tục trong 3 năm đầu; với giai đoạn thu hoạch chủ yếu sau khi thu hoạch kết hợp với các biện pháp chăm sóc khác như bón phân, tưới nước, phòng trừ sâu bệnh.

- Chỉ nên tỉa cành tạo tán khi trời khô ráo, không làm khi cây đang ra lộc ra hoa. Không cắt tỉa quá 15% tổng số cành, nhánh đối với cây non, không quá 30% đối với cây trưởng thành trong thời kỳ cho quả.

Đối với khu vực phía Bắc: Việc cắt tỉa được tiến hành ngay sau khi thu hoạch quả (cuối tháng 8 đầu tháng 9). Tùy theo giống, thời vụ, điều kiện khí hậu của từng năm mà quyết định thời gian cắt tỉa cho thích hợp. Thời vụ cắt cành sớm có lợi cho khả năng hình thành và sinh trưởng của lộc. Việc cắt cành chậm nhất nên kết thúc trước 25/8. Trên cây cắt cành, lộc bật ngay sau khi cắt một tuần, quá trình ra lộc diễn ra đồng đều và liên tục đến tháng 11 đã có 3 đợt lộc mới.

6.3. Vệ sinh và chăm sóc sau tỉa cành

Gọt nhẵn vết cắt, quét sơn, vôi hoặc một loại thuốc trừ nấm cho vết cắt có đường kính $\geq$ 1cm. Hoặc có thể dùng băng keo nilon cuốn vết cắt cành lại cho nước và sâu bệnh không tấn công vào vết thương.

Nếu cắt ngọn để khống chế chiều cao cây: Quét hỗn hợp Agri-fos + Mancozeb để phòng bệnh và dùng vỏ chai thuốc cắt đôi rồi úp lên vết cắt.

- Sau khi đốn tỉa cành cần kết hợp vệ sinh làm cỏ, thu gom những cành vừa đốn đem đốt bỏ để giảm nguồn sâu, bệnh lây lan cho vụ sau.

- Cây sau cắt tỉa rất dễ bị bệnh xì mũ thân, thối rễ gây chết cây, nên xịt thuốc để phòng bệnh xảy ra.

- Bón phân và tưới nước giúp cây nhanh hồi phục, có thể dùng phân bón gốc hoặc phân bón lá.

- Thăm vườn thường xuyên để phát hiện sâu bệnh hại sớm cũng như các cành mới mọc ra sai vị trí thì tiếp tục cắt tỉa.

6.4. Tạo tán cho xoài

- Cây giai đoạn kiến thiết cơ bản: ngắt bỏ chồi ngọn khi cây được 2-3 lần đợt (cây cao từ 40-60 cm) để cây xoài phân cành sẽ được 3-4 cành ngang. Khi cành ngang phát triển theo chiều cao được 2-3 lần đợt thì ngắt đợt cho cây phân tán lần thứ hai để có được tổng cộng 9-12 chồi ngọn. Thực hiện việc ngắt ngọn lần thứ ba, cây xoài sẽ có bộ tán với trên 20 chồi ngọn. Sau giai đoạn này cây xoài có được tán cây khá hoàn chỉnh và chỉ cần tỉa bổ sung hàng năm để duy trì tán.

- Cây trưởng thành: Việc tỉa cành được thực hiện hàng năm sau khi thu hoạch nhằm kích thích cho cây ra đợt mới sớm và đồng loạt. Nên cắt những cành mọc trong tán (che khuất lẫn nhau), cành nhỏ, cành bị sâu bệnh, cành vượt, cành thấp sát mặt đất, hay những cành mang bông đã rụng hết trái cần được tỉa để giúp cho tán cây được thông thoáng, dễ chăm sóc, phòng trừ sâu bệnh và thu hoạch.

- Đối với những cây xoài quá lão (hết chu kỳ khai thác kinh tế mà chưa có điều kiện trồng mới): có thể làm trẻ hoá bằng cách cưa bớt, bỏ hết những nhánh con chỉ chừa lại bộ khung chính. Cây trẻ hoá sẽ cho cành lá rất mạnh và chỉ ra hoa 1-2 năm sau.

7. Xử lý ra hoa

Trong điều kiện bình thường, xoài thường cho thu hoạch vào tháng 3, tháng 4 (âm lịch), giá thường thấp. Một số nhà vườn ở các tỉnh phía nam đã tìm cách điều khiển cho xoài ra hoa sớm bán trong dịp Tết nguyên đán, giá trị cao hơn. Biện pháp này thường được áp dụng cho những giống Xoc a năn, Nam dok mai, xoài bưởi, canh nông, khó áp dụng đối với các giống xoài cát (nhất là xoài cát Hòa Lộc), xoài Khiêu xa voi, Nên thực hiện đối với cây khỏe mạnh, phát triển đồng đều, không sâu bệnh, cây đã sinh trưởng thành thực. Các biện pháp canh tác thích hợp như tưới nước, bón phân cân đối, tỉa cành, tạo tán đều có tác dụng tốt cho mục đích xử lý ra hoa sớm. Sau khi thu hoạch trái vào tháng 4-5 (âm lịch), tiến hành cắt cành, tạo tán, loại bỏ các cành sâu bệnh, cành khuất trong tán. Vun xới quanh gốc (từ gốc cho tới hết bóng tán lá) và bón phân cho cây quanh tán ở độ sâu 15-20 cm.

7.1. Các phương pháp xử lý

Khoanh vỏ: Các tỉnh phía Nam xoài nở hoa từ tháng 9 đến tháng 3 năm sau. Còn ở phía Bắc xoài thường ra hoa từ tháng 12 đến tháng 3 năm sau. Vì vậy, công việc khoanh vỏ được

tiến hành trước 1 tháng khi cây bắt đầu ra hoa. Thời điểm này, cây đã tích lũy đủ chất dinh dưỡng và bắt đầu quá trình phân hoá mầm hoa.

Tỉa chùm hoa: Cây xoài thường ra hoa rất nhiều. Đó là một trong những nguyên nhân làm cho cây bị cạn kiệt dinh dưỡng và không đủ dinh dưỡng cho quá trình phân hoá mầm hoa cho năm sau. Để điều hoà dinh dưỡng cho cây, cần tỉa hoa vào những năm được mùa và chỉ tiến hành tỉa trên những chùm hoa đã phát triển đầy đủ, tỉa từng chùm trên các cành lớn của cây vào lúc ra hoa chính vụ, kết hợp cắt tỉa bớt độ dài của cành mang hoa. Cách làm này giúp xoài ra hoa muộn hơn chính vụ 1-2 tháng.

Hun khói: Giống như một số cây ăn quả, hun khói có tác dụng kích thích cho xoài ra hoa trái vụ. Cách làm: lấy rơm rạ ẩm, cỏ rác hoặc cành cây còn tươi vun thành đống dưới các gốc xoài rồi đốt và để cháy âm ỉ trong 12 giờ, sao cho khói toả khắp các tán lá. Tiến hành đốt lặp đi lặp lại trong 2 tuần liền. Cách làm này thường xử lý trước hai tháng khi cây bắt đầu nở hoa tự nhiên để kích thích ra hoa sớm. Sau khi xử lý khoảng 1 tháng cây có thể ra hoa.

Phun KNO₃: Việc xử lý bằng nitratkali (KNO₃) nồng độ 4% hoặc Planta Green Power 0,3-0,4% tác động lên xoài như một tác nhân kích thích ra hoa, phá ngủ cho mầm. Trước khi phun KNO₃ một tháng phải xiết nước, ngưng tưới, để đất khô hoàn toàn. Trước khi kích thích ra hoa 15-20 ngày cần xử lý bằng MKP (0-52-34) để ngăn cây ra lá non, phun lại chất này 14 ngày sau đó. Liều lượng 100-200g KNO₃/10 lít nước/cây hoặc Planta Green Power 3-4g/10 lít/cây. 5 ngày sau phun lần 1 nếu thấy triệu chứng ra hoa phun tiếp lần 2 liều lượng như lần 1. Khoảng 1 tuần sau phun, đỉnh chồi sẽ nhú mầm phát hoa. 7 ngày sau khi nhú mầm hoa sẽ phát triển thành chùm hoa. Sau 4 ngày nữa hoa sẽ nở (thời gian này không được sử dụng thuốc BVTV).

7.2. Quy trình xử lý xoài ra hoa trái vụ

- **Giai đoạn sau khi thu hoạch** Cây xoài ra hoa trên chồi tận cùng nên việc kích thích cho xoài ra đợt non là yếu tố quan trọng quyết định khả năng ra hoa của xoài. Do đó, sau khi thu hoạch xoài chính vụ vào tháng 4-5 cần tiến hành các biện pháp kỹ thuật để thúc đẩy cây ra đợt non tập trung để dễ phòng trừ sâu bệnh và kích thích ra hoa. Các biện pháp quan trọng cần thực hiện là:

+ Tỉa bỏ những phát hoa đã rụng trái, cành vô hiệu trong mình mẹ, cành ốm yếu, bị sâu bệnh hoặc che rợp lẫn nhau gây trở ngại cho việc chăm sóc, phòng trừ sâu bệnh và thu hoạch. Thông thường những phát hoa đã rụng bông và trái non phải mất 3-4 tháng mới rụng. Do đó, nếu cắt bỏ những phát hoa này sẽ kích thích cho cây ra đợt sớm hơn.

+ Bón phân: Giúp cho cây ra chồi mập, lá to, tích lũy nhiều chất dự trữ giúp cho cây có khả năng ra hoa và nuôi trái trong mùa sau. Đây là giai đoạn thúc đẩy sự sinh trưởng của cây nên công thức phân thường có đạm và lân cao hơn so với kali như 2:1:1, 2:2:1 hay 3:2:1. Lượng phân bón tùy theo tuổi xoài cây, tình trạng sinh trưởng và năng suất mùa trước.

+ Tưới nước: 2-3 ngày/lần giúp cho cây xoài ra đợt tập trung. Đối với cây già (20-30 năm tuổi xoài) khả năng ra đợt kém, cần kích thích cho cây ra đợt non bằng cách phun urê ở nồng độ 1,5-2,0% hoặc gibberellin ở nồng độ từ 5-10 ppm hoặc thiourea ở nồng độ 0,5%.

- **Giai đoạn ra đợt non** Sự phát triển của đợt non có ảnh hưởng rất quan trọng đến khả năng ra hoa và nuôi trái của cây xoài, do đó cần chú ý phòng trừ các loại sâu, bệnh để bảo vệ cho đợt non xoài phát triển tốt. Các loại sâu bệnh cần chú ý phòng trừ trong giai đoạn này là: Bệnh thán thư (*Colletotrichum gloeosporioides*), Rầy bông xoài (*Idiocerus spp.*) hay một số loại sâu hại khác như bọ trĩ, sâu đục ngọt, chồi non.... Trường hợp bón phân không đúng lúc hay lượng phân không đầy đủ chồi non xuất sẽ ngắn, ốm yếu. Có thể bổ sung bằng cách phun các loại phân bón qua lá.

+ Xử lý Paclobutrazol

– **Thời điểm xử lý:** Khi lá non đã phát triển hoàn toàn, lá có đỏ hay vàng nhạt hay lá có màu đợt chồi đến màu xanh nhạt. Không nên xử lý hóa chất khi lá đã già (có màu xanh đậm).

– **Liều lượng:** 1-2 g a.i./m đường kính tán. Cây tơ nên xử lý hóa chất ở nồng độ cao hơn so với cây trưởng thành. Cây sinh trưởng mạnh nên xử lý nồng độ cao hơn cây sinh trưởng kém. Liều lượng paclobutrazol cũng tùy thuộc vào từng giống. Nồng độ quá cao có thể làm cho phát hoa ngắn hay chùn lại, không có khả năng đậu trái.

– **Cách xử lý:** Xới đất xung quanh tán cây, bề rộng từ 20-50 cm, sâu từ 10-15 cm. Sau đó pha hóa chất với 20-50 lít nước tưới đều vùng đất đã xới. Đối với vùng đất toai, xốp, có nhiều cát nên tưới với lượng nước ít hơn để tránh cho dung dịch hóa chất bị mất theo con đường thẩm lậu. Một tuần sau khi xử lý hóa chất nên tưới nước đầy đủ để rễ cây xoài có thể hấp thụ hóa chất hoàn toàn.

+ **Kích thích ra hoa:** Sau khi xử lý paclobutrazol 75-90 ngày có thể tiến hành phun hóa chất kích thích cho xoài ra hoa bằng cách phun Thiourea ở nồng độ 0,3-0,5% hay Nitrate kali ở nồng độ 2,0-2,5%, 5-7 ngày sau phun lại lần hai với hóa chất tương tự nhưng nồng độ giảm 50%. Cần chú ý là điều kiện mưa dầm, ẩm độ đất cao có thể kích thích mầm lá phát triển thay vì mầm hoa. Do đó chỉ nên kích thích ra hoa khi trời khô ráo và rút nước trong mương khô kiệt cho đến khi mầm hoa xuất hiện.

- **Giai đoạn nở hoa** Để làm tăng tỉ lệ đậu trái có thể phun các sản phẩm có chứa Bo (B) như PGP trước khi hoa nở hay Auxin như NAA và sau đậu trái.

Chú ý: Phun NAA ở nồng độ cao có thể làm rụng trái non do ở nồng độ cao NAA kích thích sự tạo thành etylen kích thích sự rụng trái. Hoa xoài thụ phấn chéo, chủ yếu nhờ côn trùng nên tuyệt đối không phun các loại thuốc trừ sâu bệnh, phân bón trong giai đoạn này để không làm ảnh hưởng đến quá trình thụ phấn của hoa.

- **Giai đoạn phát triển trái** Giai đoạn 7-10 ngày sau khi đậu trái (khi thấy “trứng cá”): phun phân bón lá như: PGP, 15-30-15 hoặc Canxi nitrat (0,2%) để giúp quá trình phân chia tế bào và làm giảm sự rụng trái non.

Giai đoạn 28-35 ngày sau khi đậu trái: Chú ý phòng ngừa sâu đục trái (hột) (*Deandis albizonalis*). Phun PGP hoặc GA3 5-10 ppm để làm giảm sự rụng trái non.

Giai đoạn 30-35 ngày sau khi đậu trái: Bón phân gốc với tỉ lệ 1:1:1 để giúp cho trái phát triển. Có thể phun **PGP nồng độ 0,3-0,4%** hoặc canxi nitrat ở nồng độ 0,2% để hạn chế sự nứt trái. Có thể phun 2-3 lần cách nhau 10 ngày/lần để làm tăng phẩm chất trái.

Giai đoạn 55-60 ngày sau khi đậu trái: Nếu trái phát triển chậm nên bón thêm phân vào đất để giúp trái phát triển tốt. Bao trái để ngừa sâu, bệnh.

Giai đoạn 70-75 ngày sau khi đậu trái: Phun **PGP** hoặc KNO₃ nồng độ 1% lên trái để tăng phẩm chất trái như màu sắc, độ ngọt.

7.3. Chăm sóc sau xử lý

Việc bảo vệ hoa và trái non là rất quan trọng. Có thể phun thuốc (Pyrinex, Sago Super, Butyl) bảo vệ hoa lần 1 khi phát hoa dài 2-3cm để ngừa rầy chích hút.

Lần hai phun khi hoa đạt kích thước tối đa. Sau đó, ngưng phun thuốc để bảo vệ côn trùng có ích giúp hoa thụ phấn. Trong giai đoạn này, nếu mưa nhiều, nhất là mưa đêm, thì sáng hôm sau rung cành cho rụng bớt hoa không thụ phấn, kết hợp phun thuốc phòng trừ nấm gây bệnh thán thư (dùng thuốc Bendazol, Carbenzim, liều lượng theo hướng dẫn). Cứ hễ mưa xong là phun thuốc. Khi trái non đạt kích thước đường kính 1-2mm (còn gọi là đậu trứng cá), phun thuốc ngừa bệnh tán thư. Dùng các loại thuốc như Antracol 70 WP, Viben-C 50 WP, và phun Pyrinex 48 EC, Fastac 5 EC để ngừa sâu rầy.

Sau khi xoài đậu trái thường phải qua thời kỳ rụng sinh lý, kéo dài khoảng 35-45 ngày. Qua thời kỳ này thì xoài không rụng nữa. Giai đoạn này, bao trái là hiệu quả nhất nhằm hạn chế việc sử dụng thuốc trừ sâu mà vẫn bảo vệ được trái xoài khỏi sâu bệnh hại, vừa giúp cho vỏ xoài trắng đẹp.

Hiện nay nhu cầu và thị hiếu của người tiêu dùng về sản phẩm trái cây nói chung và xoài nói riêng đang hướng tới chất lượng cao và an toàn thực phẩm. Sản xuất trái cây theo hướng GAP là bảo đảm những nguyên tắc về môi trường sản xuất an toàn, sạch, không chứa các tác nhân gây bệnh như chất độc sinh học (vi khuẩn, nấm, virus, ký sinh trùng) và hóa chất (dư lượng thuốc bảo vệ thực vật, kim loại nặng, hàm lượng nitrat). Người trồng cây ăn quả phải lựa chọn địa điểm, sử dụng phân bón, hướng đến sử dụng các loại phân bón vi sinh, nước, phòng trừ sâu bệnh, thu hái, đóng gói và vận chuyển sản phẩm, áp dụng công nghệ sản xuất trái cây sạch, kết hợp với kỹ thuật hạn chế, kim hãm hô hấp của trái cây, nhằm nâng cao hiệu quả kéo dài thời gian bảo quản trái.84

Nên bao trái ngay sau khi đã kết thúc giai đoạn rụng sinh lý (là 45 ngày), hoặc bao trái bằng bao giấy dầu ở 50-55 ngày; Trước khi bao trái 1 ngày cần cắt tỉa bớt những đé hoa còn sót lại, các cành tăm, lá vô hiệu và tỉa bỏ bớt những quả nhỏ đối với các giống trái chùm và phun thuốc trừ sâu bệnh 1 lượt để diệt hết trứng, sâu non và nấm bệnh có sẵn trên mặt trái; Tùy theo loại trái cây mà sử dụng các loại kích cỡ bao trái cho phù hợp: Với xoài chùm Cát Chu... có thể bao cả chùm với kích thước bao to; với các loại trái to như xoài cát Hoà Lộc... thì dùng bao có kích thước phù hợp để bao từng trái một.

8. Thu hoạch

Giai đoạn 84-90 ngày sau khi đậu trái thì trái bắt đầu thu hoạch được: Thu hoạch khi trái đã phát triển bề rộng, bề ngang, “lên màu” hoặc tỉ trọng bằng 1,02. Có thể xác định thời điểm thu hoạch thích hợp bằng cách cho trái xoài vào nước, nếu trái chìm dưới đáy từ từ thì vừa thu hoạch, nếu xoài lơ lửng là chưa thật già và nếu chìm quá nhanh tức là trái đã quá già.

*Hướng dẫn phun phân bón lá Plantagreenpower (PGP) cho cây xoài;

Giai đoạn cây	Lần phun	Giai đoạn phun
Giai đoạn kết thiết cơ bản	1	Đầu mùa mưa
	2	Cuối mùa mưa
Giai đoạn kinh doanh	1	Sau khi thu hoạch và tỉa cành tạo tán
	2	Trước khi cây ra hoa (thời kỳ ra giò hoa)
	3	Phun khi quả mới hình thành (giai đoạn trứng cá)
	4	Phun sau lần 3 khoảng 3 tuần đến 1 tháng